

a traktorra és a rakodógépre) vagy más, erdészeti munkagépre egyaránt kiképzett erdészeti szakmunkások nagyobb létszámban történő alkalmazását. Utóbbi esetben ugyanis a foglalkoztatás jellegét lényeges mértékben meg kellene változtatni. Nem látszik kétségesnek, hogy a jelenleg is mintegy 5 milliárd Ft-ot kitevő erdészeti gépvagyont magasabb képzettségi összetételű erdészeti munkásállománynak kellene a mindennapi munka során hasznosítani.

A *faipari szakmunkás-igényt* a szakemberszükségleti adatok egyértelműen jellemzik. Mivel az országos szakmunkásképzési jegyzék e szakirányba mutató szakmát nem tartalmaz, létrehozására irányuló kezdeményezés indokolt.

A *gépkarbantartó és javítószakmát* reprezentáló számok önmagukért beszélnek, és egyben jelzést adnak a gépesítettég mai szintjéről is. Aláhúzzák az erdészeti gépszerelők továbbképzésére is alkalmas erdőgazdasági gépész szak-középiskola létrehozásának jelentőségét.

Összefoglalva

Az erdőgazdálkodási és elsődleges faipari ágazat szakember-szükségletének folyamatos és optimális mértékű biztosításához a következő intézkedésekre van szükség:

- az erdőmérnökképzés létszámának minimális, 5—10%-os emelése;
- az erdésztechnikus-képzés évi négy osztályra történő méretezése;
- az erdőgazdasági gépész képzésnek és az erdészeti gépszerelő továbbképzésnek helyet adó piliscsabai gépész szakközépiskola igénybevétele és az új feladatokra történő alkalmassá tétele;
- a 2. fűrész- és lemezipari képzést megvalósító, elsődleges faipari szakközépiskola létrehozásának elősegítése, támogatása;
- elsődleges faipariszakmunkás-képzés országos szakmunkásjegyzékbe történő felvételének kezdeményezése.

H o z z á s z ó l á s o k

Simon László: „Az erdészet szakember-ellátottsága” c. tanulmányához

Egyetértek azzal, hogy elegendő az évenként kibocsátott 45—50 fő erdőmérnök. Ehhez azonban feltétlenül hozzá kell kapcsolni két dolgot:

- újból fel kell mérni, hogy a korszerű követelményeknek megfelelően, mely munkaköröket kell erdőmérnöki képzettséghez kötni.
- mérnökeinkkel szemben nagyobb követelményeket kell támasztani, mert csak így indokolható, hogy más ágazatok értelmiségi dolgozóival azonos, sőt a munkakörülmények miatt jobb anyagi elismertségben részesüljenek.

Az erdőmérnök-képzésben három fő irány van: biológia, műszak, közgazdaság. Ha eltekintünk az erdőhasználat, erdőfeltárás és anyagmozgatás hagyományosan oktatott tárgyköreitől, akkor a gépekkel és a közgazdasággal foglalkozó ismeretekből annyira van szükségünk, amennyi az erdőgazdálkodás rövid és hosszú távú tervezéséhez, a minden tevékenységünket átható ökonómiai szemlélet kialakításához szükséges, átengedve a részleteket a gépészeknek és a közgazdáknak. Jó partnerek csak akkor lehetünk, ha tudunk a nyelvükön beszélni.

Az előzőek egyúttal irányelvül szolgálhatnak az erdőmérnöki, gépészmérnöki és közgazda munkakörök kijelöléséhez. A technika működtetésének irányítását nem

szabad kivenni az erdőmérnökök kezéből. Ilyen tevékenységükben legyenek segítségükre a bázisok élén a gépészmérnökök (üzem- és okl. gépészmérnökök), a nagyobb gépcsoportok élén a gépésztechnikusok. Az egyébként helyes lenne, hogy az ágazatban dolgozó, felsőfokú gépész képzettségűek kapjanak erdészeti kiegészítő képzést.

A középfokú szakképzettésgűek túlképzésének veszélye igen nagy, ezért szükséges, hogy csak négy osztályban legyen technikusképzés, két osztály maradjon meg a szakmunkásképzés szintjén. Kérdés, hogy az utóbbiak fenntartása így indokolt-e? Az erdőgazdasági gépésztechnikus-képzés megindítása Piliscsabán kívánatos volna. Feltehetően ennek kevés visszahatása lenne az erdésztechnikus-képzés létszámára.

A szakmunkásképzésben nem kétséges, hogy a közeljövő minőségi követelményeinek az felel meg, amely a három alappégre ad kiképzést. A gépkarbantartó és -javító szakmunkások képzése nagyon fontos lenne, és hiányukat nem pótolná a Piliscsabán esetleg meginduló erdész-gépész szakközépiskola.

Simon László tanulmányában közöt javaslattal egyetértek, de az erdőmérnök-képzés évfolyamonkénti létszámának 45—50 fölé emelését feleslegesnek, sőt veszélyesnek tartom.

Dr. Herpay Imre

*

Az erdészet hagyományos szakmastruktúrája — az elmúlt évtizedekben — a lezajló társadalmi folyamatok eredményeként módosult. Megszűnt a zártsága. Egyre több, más képzettségű műszaki (pl. gépész) és közzgazdasági szakember dolgozik ma az erdőgazdálkodásban. A 2000-es évforduló felé haladva és a kibontakozó munkahumanizációs folyamat hatására, további nyitásra van szükség, mégpedig a társadalomtudományok irányába. A munkakörülmények, a munkahelyi emberi kapcsolatok alakításában és humanizálásában megnő a pszichológiai, szociális tényezők szerepe. Két tudományterületnek, a szociológiának, nem kevésbé a pszichológiának lesz kitüntetett feladata az erdőgazdálkodásban. A szociológusok, illetve pszichológusok alkalmazását a kombinátokban, a „K”-kategóriába sorolt vállalatoknál látom lehetségesnek, indokoltnak és szükségesnek. Éppen ezért, szorgalmazni és ösztönözni kellene, hogy a téma iránt érdeklődő erdőmérnökök (faipari mérnökök) második diplomaként szociológiai vagy pszichológiai képzettséget szerezzenek. A kérdést elodázni lehet ugyan — nem kis veszteségek árán —, de megkerülni nem. Az ezredforduló szociális hívására az erdőgazdálkodásnak is válaszolnia kell. A válasz csak egy lehet: nyitni a társadalomtudományok felé, alkalmazni és felhasználni a szociológia, a pszichológia eredményeit.

Dr. Csötönyi József

*

Az Országos Erdészeti Egyesület tsz-szakosztálya, az OEE Pest megyei tsz-csoport véleménye és a tárgyhoz kapcsolódó hivatali tapasztalataink alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy növelni kell az erdőmérnök-képzés létszámát és végre már az erdésztechnikusok számát is. Szerintünk az okleveles erdőmérnök képzésben az 50 fő csak minimum lehet és a technikusképzésben kell a négy vagy több erdésztechnikus-képző osztály.

Arra is gondolni kell, hogy a mezőgazdasági üzemekben az önálló mgtsz-erdőgazdálkodás kialakulásakor munkába lépett alkalmazottak többségükben állami területekről felvett erdésztechnikusok sajnos egyre nagyobb számban mennek nyugdíjba és őket pótolni kell. Az mgtsz-ek erdőterülete tovább növekszik, s a növekedés további szakemberigényt fog jelenteni.

Jelenleg számtalan üzem, valamint kialakulóban levő gazdasági társaság, a meglevő gazdasági társaságok, szakosodás folytán keresnek és nem kapnak erdészeti szakembert. A szakmunkások, akik a szakmunkásképzőkből kerülnek ki, az irányítási feladatokat nem tudják végrehajtani.

A termelőszövetkezeti szakemberek nagy örömmel üdvözlötték azt a kezdeményezést, amely tervezte levelező erdészeti üzemmérnök-képzés bevezetését. Erre az mgtsz-ekben hosszú idő óta erdészeti ágazatot, főágazatot stb. irányító erdésztechnikusok szívesen jelentkeztek volna. Kár, hogy az elképzelés nem valósul meg. A

magasabb végzettség megszerzésének szükségességét az erdőtervénytől független, más jogszabályok is előírják, amikor rögzítik, hogy ágazatvezető, fő-ágazatvezető stb. csak felsőfokú képzettséggel rendelkező szakember lehet.

Dr. Balázs István

*

Szakember-ellátottságunk helyzetével, azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy sok-e vagy kevés hazánkban az erdészeti szakember (különösen a mérnök) — röviden nem tudok sommás, összefüggő véleményt kifejteni. Gondunk csak része annak a nagyobb mérvű társadalmi gondnak, amely „értelmiségi kérdés” címszó alatt, manapság gyakran bukkan fel. Véleményem szerint még a vizsgáladások elején tartunk, sokkal több helyzetfeltáró tanulmányra van szükség ahhoz, hogy a „sok” vagy „kevés” egyébként is nagyon viszonylagos fogalmak kérdésében megalapozott véleményt nyilváníthassunk.

Hogy mégse legyen teljesen cseppfolyósnak tűnő a felvetett kérdésre adott válaszom, leírhatom: jelenleg azokhoz állok közelebb, akik túlméretezettnek tartják szakmai műszaki-gazdasági értelmiségünk létszámát és erre vezetik vissza társadalmi helyzetének és a szakoklevél értékének devalválódását. Látom azonban annak a veszélyét is (az élet valós jelenségei alapján), hogy ha mi, erdészek próbálnánk is szűkíteni tömegméretünket, az így mutatkozó „üres” térbe azonnal benyomulnak olyan más szakterületek képviselői, amelyek területén még nagyobb (volt) a szakember-túlermelés, mint a miénken. A kérdést tehát csak lassan, folyamatosan, az általános magyar értelmiségi probléma rendezésével párhuzamosan lehet tisztázni.

Király Pál

*

Bár a tanulmány kifejezetten a VII. ötéves terv céljait kívánja szolgálni, valószínűleg a 2000-ig terjedő időtávra szól. Ilyen hosszú időre a jövő szükségleteit illetően „az alkalmazók igénylése” meglehetősen bizonytalan alap és az ezen szükségeknek látszó intézkedések célszerűségüket tekintve, meggyőzőek nem lehetnek. Ez ötéves távon még elmegy, de hosszabban már némi tudományos módszerekhez kell folyamodjunk.

A megfelelő tudományos megalapozás nem könnyű, de hovatovább rákényszerülünk. A társadalmi helyzet alakulása az erdőgazdálkodásban rövidesen alapvető technológiaváltást kényszerít ki. A fafeldolgozásban ennek már tanúi vagyunk és a fatermesztésben — bármennyire fáj is — rövidesen szintén sort kell rá kerítsünk. Ennek részleteit kellene előbb látnunk.

Más országokkal való összehasonlítás a természeti, társadalmi viszonyok és sok minden más folytán, nem sok eredményre vezet. Az azonban legalábbis figyelmet érdemel, hogy Ausztriában már évek óta túlképzésről panaszkodnak és Svédországban a számítógépesítés egyszerűen felfalta az erdőmérnökök zömét. Erről lapunkban jó tíz évvel ezelőtt hírt is adtam.

Mindezek alapján a tanulmány folytatását kívánnám — megfelelő, tudományos alapon. Szép feladata lehetne ez a tavaly meghirdetett „erdészeti jövőkutatók klubja”-nak.

Jérôme René

*

A parkerdőgazdaság szakember-ellátottságát és szakemberszükségletét illetően, az általános tendenciától eltérő a helyzet. Különösen érzékelhető ez az erdőmérnök-igénynél, ami nálunk pontosan fedezi a nyugdíjba vonulók létszámát. A faipari mérnök- és üzemmérnök igényt elsősorban minőségi cserék állítják. Gond az üzemmérnökök beilleszkedése a termelés rendszerébe. A közvetlen termelésirányítás hosszabb távon nem perspektíva számukra, ezért viszonylag magas az elmúlt években a fluktuáció. A mérnök-közgazdász, gazdasági szakmérnök képzés iránt megnőtt az érdeklődés (elsősorban az erdőmérnökök részéről), ez egybeesik a vállalat érdekeivel. A kettő és több diplomások számát a gazdasági, környezetvédelmi,

tájrendező, vegyszerező, számítástechnika területén szükséges növelni.

Az erdésztechnikusokkal való ellátottság jó. Nagy a nyomás a frissen végzettek elhelyezésére. A levelező képzésben évente három-négy hallgató végez, elsősorban a korábban szakmunkásképzőt végzett fiatalok közül. A faipari technikus utánpótlást nem tudjuk végrehajtani, az igényt nem elégíti ki a képzés.

A szakmunkásképző iskolák nem tudják pótolni az elvándorlást és a természetes fluktuációból származó igényeket. Elsősorban a betanítottmunkás-rétegre lehet számítani, mint „tömegbázisra”.

Bíró László

*

A Veszprém megyei termelészövetkezetekben az utóbbi években technikus hiány mutatkozik. A szövetkezeti erdőgazdálkodás első szakember nemzedéke lassan nyugdíjba megy, s mivel az anyagi helyzet egyforma, a középkaderek szívesebben választják a biztosabb, kevesebb önállóságot követelő „államerdészeti” alkalmazást.

Szakmunkásokból általános a hiány, kevesen maradnak választott szakmájuknál. A fakitermelő gépészek az erdőgazdaságoknál átképzik magukat vadásznak, erdésznek, a termelészövetkezeteknél erdőgépkézelők lesznek. A szakmunkáshiányt betanítottmunkás-képzéssel pótolják az erdőgazdálkodók.

Az anyagban foglaltakkal kapcsolatban és a téma megbeszélésekor a következő javaslatok merültek fel:

- Két-három évenként egy-egy erdészeti szakközépiskolai osztály helyett faipari osztályt kellene indítani. A faipari szakközépiskolát végzettek a fafeldolgozó üzemek művezetői utánpótlásául kellenének. Ez a beosztás nem perspektíva a faipari üzemmérnöknek, s az erdészeti szakközépiskolát végzett kollégák sem szívesen látják el.
- Faipari üzemmérnökök átmeneti hiánya például SZERT-esek képeztetése útján áthidalható.
- Az erdészeti szakközépiskolások feleslegesnek tűnő létszámára a közeljövőben a termelészövetkezeti szektorban feltétlenül lesz igény.
- A második diploma megszerzése nem ritka a mérnököknél. Általában jellemző, hogy a munkahely a szélesebb körű ismereteket ritkán használja ki, épp ezért a megszerzésükbe fektetett munkát rosszul honorálja.
- A különböző szervezett továbbképzések sorában nagyobb lehetőséget kellene biztosítani az erdőművelési műszaki vezetők, erdőművelési előadók ismeretbővítő tanfolyamainak.

Bús Mária

Priszter Szaniszló: Növényeink. (Mezőgazdasági Kiadó, 1986. pp. 192. á.: 130,— Ft)

Új szótárral gazdagodott növénytani szakirodalmunk. Mintegy 16 000 cím- és utalószó tájékoztatja a szótár használóit a hazánkban őshonos virágos növények, páfrányok, nagygombák, a nálunk is természet kultúr- és dísznövények, a hazai irodalomban gyakrabban előforduló egzotikus növények magyar és tudományos neveiről, helyesírásukról, rendszertani helyükről. Az egyes címszavaknál utalást találhatunk a hibás vagy megtévesztő voltak miatt kerülendő nevekre, a szinonimákra, a védett mérgező és gyógynövényekre. A könyv függeléke — az MTA Helyesírási Bizottsága által 1983-ban jóváhagyott — „Magyar növénynevek helyesírási szabályzatát” tartalmazza.

Az eddigi szóhasználati és helyesírási viták elkerülését, meglevő ismereteink bővítését hivatott szolgálni e könyv.

Rec.: Bartha Dénes